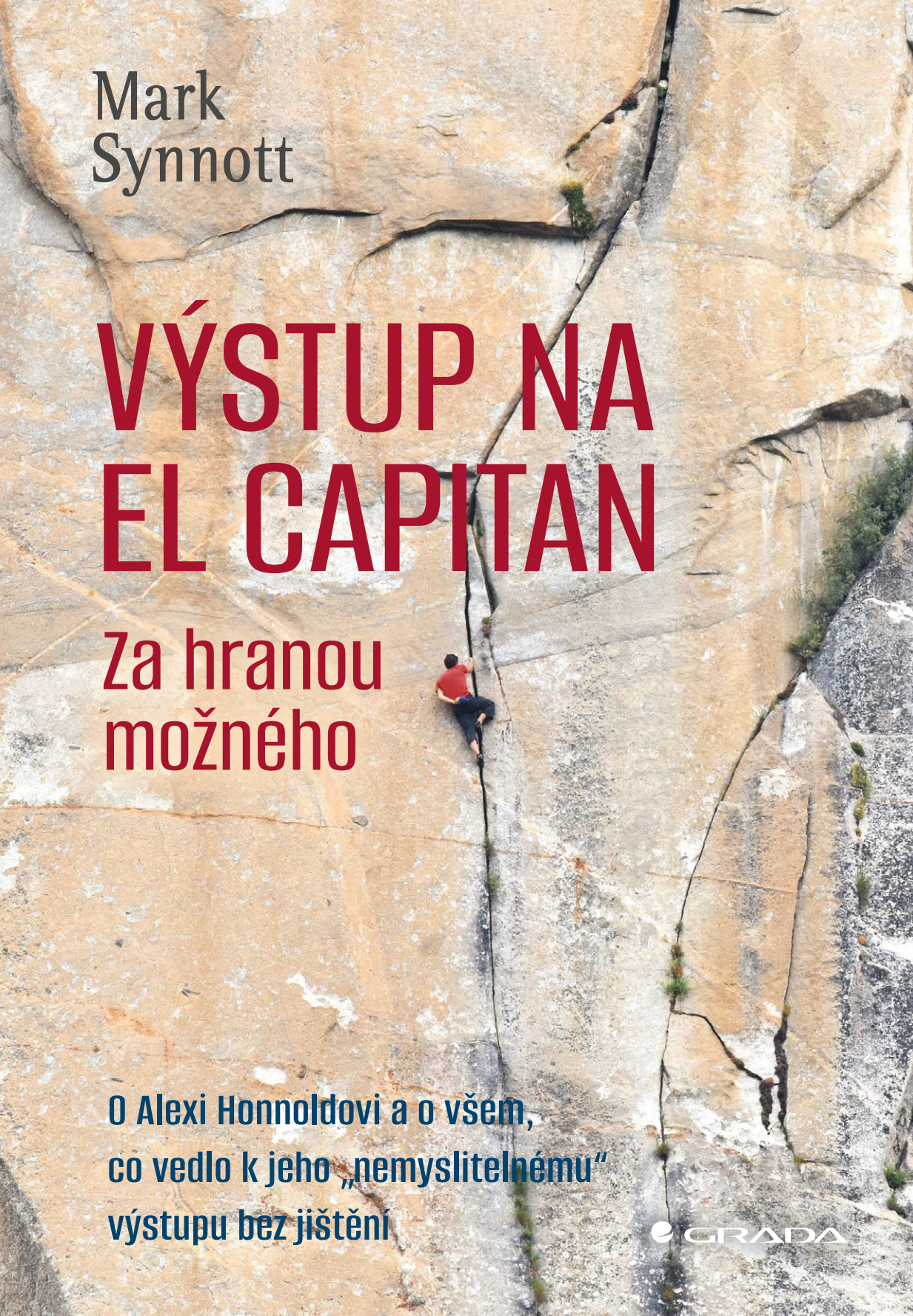


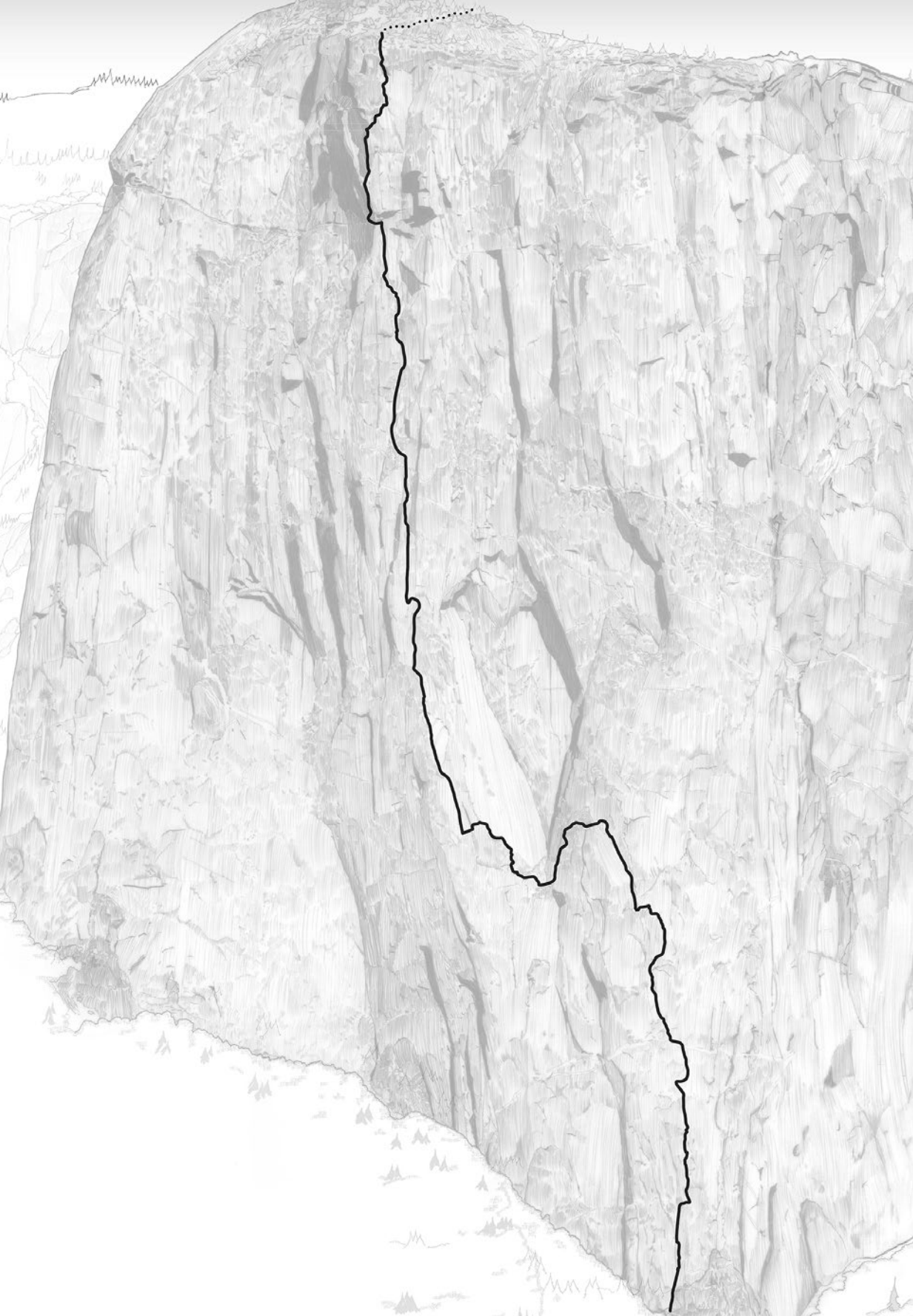
Mark Synnott

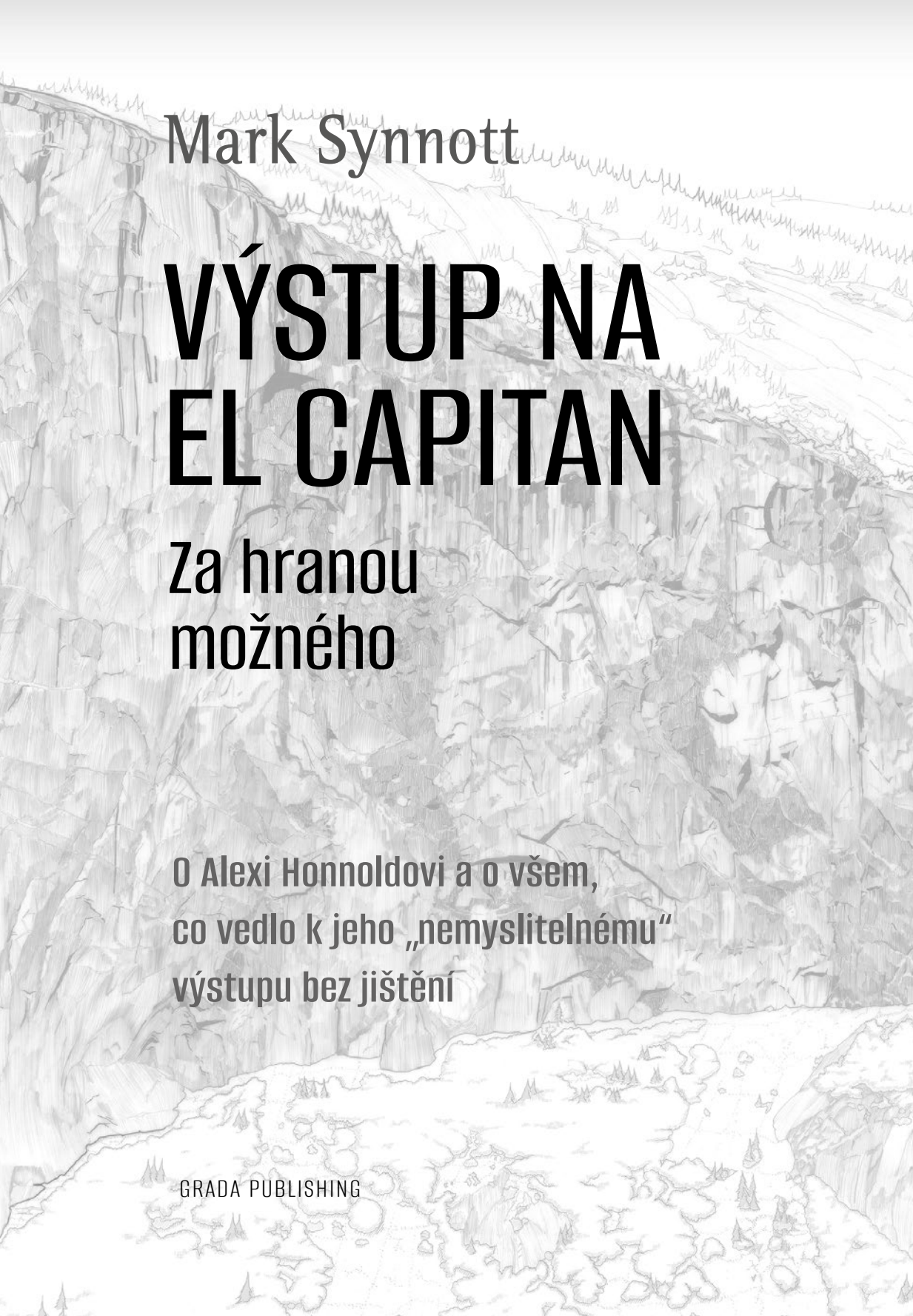
VÝSTUP NA EL CAPITAN

Za hranou možného

O Alexi Honnoldovi a o všem, co vedlo k jeho „nemyslitelnému“ výstupu bez jištění

GRADA





Mark Synnott

VÝSTUP NA EL CAPITAN

Za hranou možného

O Alexi Honnoldovi a o všem,
co vedlo k jeho „nemyslitelnému“
výstupu bez jištění

GRADA PUBLISHING

VÝSTUP NA EL CAPITAN – ZA HRANOU MOŽNÉHO
Mark Synnott

Přeloženo z originálu **THE IMPOSSIBLE CLIMB** vydaného v USA
v roce 2018 nakladatelstvím Penguin Random House LLC.

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401
jako svou 9825. publikaci

Překlad René Souček
Odpovědný redaktor Martin Jun
Jazyková korektura Ondřej Kučera
Grafická úprava a sazba Miroslav Ferdinand
Počet stran 368
První vydání, Praha 2024
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod a.s.

Ilustrace na titulní straně Clay Wadman, climbingmaps.com
Fotografie Cathedral Ledge na str. 13 © Peter Doucette
Fotografie Great Tranga na str. 79 © Mark Synnott
Fotografie El Capitanu na str. 197 © Christian George

Cover photo © Tom Evans
Copyright © 2018 by Mark Synnott
Czech translation © 2024 Grada Publishing, a.s.

First published as The Impossible Climb: Alex Honnold, El Capitan, and the Climbing Life in 2018 by DUTTON, an imprint of Penguin Random House LLC.
All rights reserved

ISBN 978–80–271–7676–2 (ePub)
ISBN 978–80–271–7675–5 (pdf)
ISBN 978–80–271–5096–0 (print)

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou bez souhlasu nositele práv zakázány.

Pro Tommyho,
Lillu,
Matta,
Willa
a Hampton

Obsah

Úvod....9

ČÁST PRVNÍ
Mládí....13

„Hon plánuje free solo na El Cap“ 15
Parta šílenců....21
Stonemasters....31
Stone Monkeys 50

ČÁST DRUHÁ
Profesionální svět....79

Jak si lezci začali mastit kapsy....81
Tajná zbraň, Pan Jistota a Siao Pchung....129
Neziskovka....160
Tajemné Dawn Walls 174

ČÁST TŘETÍ

Na vrcholu.....197

Amygdala.....199

Zdroj.....213

„Je prostě skvělá“.....241

Zábava.....296

Poznámka autora.....339

Poděkování.....343

O autorovi.....348

Slovníček vybraných horolezeckých pojmů a slangových výrazů.....349

Úvod

V Příkopu, jak lezci někdy Yosemitskému údolí říkají, panuje letní žár obvykle až do září, ale dneska se přes noc přihnala studená fronta. Slabé slunce, které bylo skrz hustě zataženou oblohu sotva vidět, se pomalu šinulo po horizontu k východu. Vzduch prosycovaly drobné kapičky vody. Alexe napadlo: *Nezačne mi teď skála klouzat?* Ale tření se zdálo být v pohodě, asi proto, že prudký vítr vysušoval kámen stejně rychle, jak ho vlhkostí nasáklý vzduch smáčel. Skála však vyzařovala šedivý syrový chlad, který mu byl nepříjemný na nohy. Začaly mu trochu znecitlivovat prsty a boty číslo čtyřicet dva jako by na ledovcem vyleštěné žule už tak dobře neseděly. Měl si vzít jednačtyřicítky.

Když Alex před lety poprvé zvažoval free solo na El Capitan, sepsal si seznam všech klíčových míst na Freerideru, tedy částí, které si bude muset pečlivě nastudovat a důkladně nacvičit. Traverz na Round Table Ledge, Enduro Corner, Boulder Problem, sestup na Monster a plotny v šesté lanové délce, což je úsek necelých dvě stě metrů nad nástupem, se kterým se zrovna teď pral. Z nejrůznějších klíčových míst na devět set metrů vysoké cestě ho tenhle strašil nejvíc, a to z jednoduchého důvodu: leze se jen na tření, úplně bez chytů nebo stupů. *Jako když lezeš nahoru po skle,* řekl si v duchu Alex.

Musel myslet na to, že tady ho ta skála už sundala. Má sice obtížnost jen 5.11, která už vyžaduje velkou zdatnost, ale je to o tři stupně méně než Alexovo maximum 5.14. Na rozdíl od převislých vápencových cest v Maroku, kde stačilo „podrtit lištu“, vyžadovalo tohle klíčové místo svěřit všechno jen lezení na tření a spoléhat se na přilnavost

gumové podrážky ke skále. Jestli bota dobře přilne, závisí na mnoha faktorech, především na úhlu, pod kterým proti skále tlačí. Nejlepšího úhlu se docílí co největším odklonem těla od stěny, samozřejmě tak, aby nedošlo k jeho zvrácení dozadu. Díky tomu noha tlačí na skálu víc kolmo, což maximálně zvyšuje tření. Čím uvolněnější přitom lezec je, tím lepší pocit z přilnutí podrážky ke skále má. Nervózní nebo ustrašený lezec se však naopak instinktivně naklání ke skále a rukama hledá nějaký neexistující chyt. Když se spoléhá na křehkou rovnováhu mezi potřebnou přilnavostí bot a balancováním kolem bodu zvratu v situaci s fatálními následky, jsou to pro lezce ty nejobávanější pohyby.

Alex tenhle úsek El Capu lezl už dvacetkrát a jednou přitom spadl. Tenhle lezecký maniak, co si už od střední vede číselné záznamy o každém svém výstupu, si uvědomoval, že 5 procent jeho pokusů o tenhle pohyb se mu nepovedlo. Jenže to nebyla žádná fatální situace, protože půl metru pod pasem měl lano cvaklé k nýtu.

Celých devět let, tedy skoro třetinu svého života, byl posedlý touhou vylézt na El Capitan bez jištění. Teď už měl všechny situace, které přitom mohly nastat, dokonale zanalyzované. „Některý věci jsou tak super, že kvůli nim stojí za to riskovat všechno," řekl mi v Maroku. Tohle bylo poslední velké free solo na jeho seznamu, a kdyby se mu podařilo, mohl by se třeba už zklidnit, možná se oženit a založit rodinu nebo věnovat víc času své nadaci. Miloval život a neplánoval ho opustit mladý a ověnčený vavříny slávy. A právě proto mu pravděpodobnost jedna ku dvaceti připadala moc vysoká. Tenhle pohyb potřeboval zvládat i na všech ostatních klíčových místech skoro na sto procent.

Jenže Alex teď na nic z toho nemyslel. Roky lezení ho naučily nenechat se na skále ničím rozptylovat. Proslavil se přece i tím, že dokáže svůj strach strčit do krabičky a tu zasunout do nějaké hodně zapomenuté přihrádky kdesi v mozku. Veškeré životní otázky nebo analýzy si ponechával na dobu, kdy seděl ve své dodávce, chodil po horách nebo jezdil na kole. Na skále si prostě užíval lezení a myslel jen na to, aby všechny pohyby dělal co nejlépe.

Jeho aktuální lezecká rovnice se skládala z nejrůznějších detailů, které si možná ani plně neuvědomoval: nebyl si zrovna jistý pocity v pravé noze, protože měl lehce zdřevěnělý palec, mozol na špičce levého ukazováčku se mu na studené skále zdál hrozně hladký, jeho periferní vidění, klíčové pro zachycení všech jemných nerovností a prohlubní ve skále, nebylo ideální, protože měl přes hlavu kapuci.

V 60. letech, při prvním úspěšném výstupu na El Cap, tady jeho předchůdce vyvrtal do skály půlcentimetrovou díru, zatloukl do ní expanzní nýt, cvakl k němu stoupací žebříček a postavil se do třmenu, aby nad tu prázdnotu dosáhl. A ten nýt (od té doby už vyměněný za mnohem pevnější verzi z nerezové oceli o průměru skoro centimetr) tu pořád byl, hned vedle Alexova kotníku.

Alex balancoval na levé noze, pravou nohu přesunul hodně vysoko a přitiskl palec jen na tření na holou skálu, sklopenou pod úhlem pětasedmdesát stupňů. Na potřebné tření spíš věřil, než že by ho nějak extra vnímal, a tak tenhle stup zatížil celou vahou svého těla.

Drželo to. Ale jen na vteřinu.

Lezečka mu ustřelila a jeho dlaně položené na hladké plotně bez chytů nemohly nelítostné gravitaci nijak vzdorovat. Začal nabírat rychlost, pak pravou patou narazil na výstupek ve skalní stěně a pořádně mu prasklo v kotníku. Než stačil zaregistrovat jakoukoli bolest, lano přivázané k jeho sedáku se napnulo a on se zastavil. Mohl to být krátký, rutinní pád, jenže Alex se rozhodl nevyužít nýt jistící tohle klíčové místo, protože si chtěl vyzkoušet pocit na tomhle úseku Freeriderу bez lana. Pohupoval se asi devět metrů pod bodem, odkud spadl.

„Jau, jau," zakňourala Sanni, která teď byla jen tři metry vpravo pod Alexem. Když letěl vzduchem, snažila se dobrat lano, aby jeho pád zkrátila. Levou rukou dobírala, pravou měla u boku. Když Alexových 72 kilo narazilo na konec lana, vytáhla síla jeho pádu Sanni prudce nahoru k jistícímu bodu, strhla ji k odsedce a její levá paže přitom narazila do studené žuly.

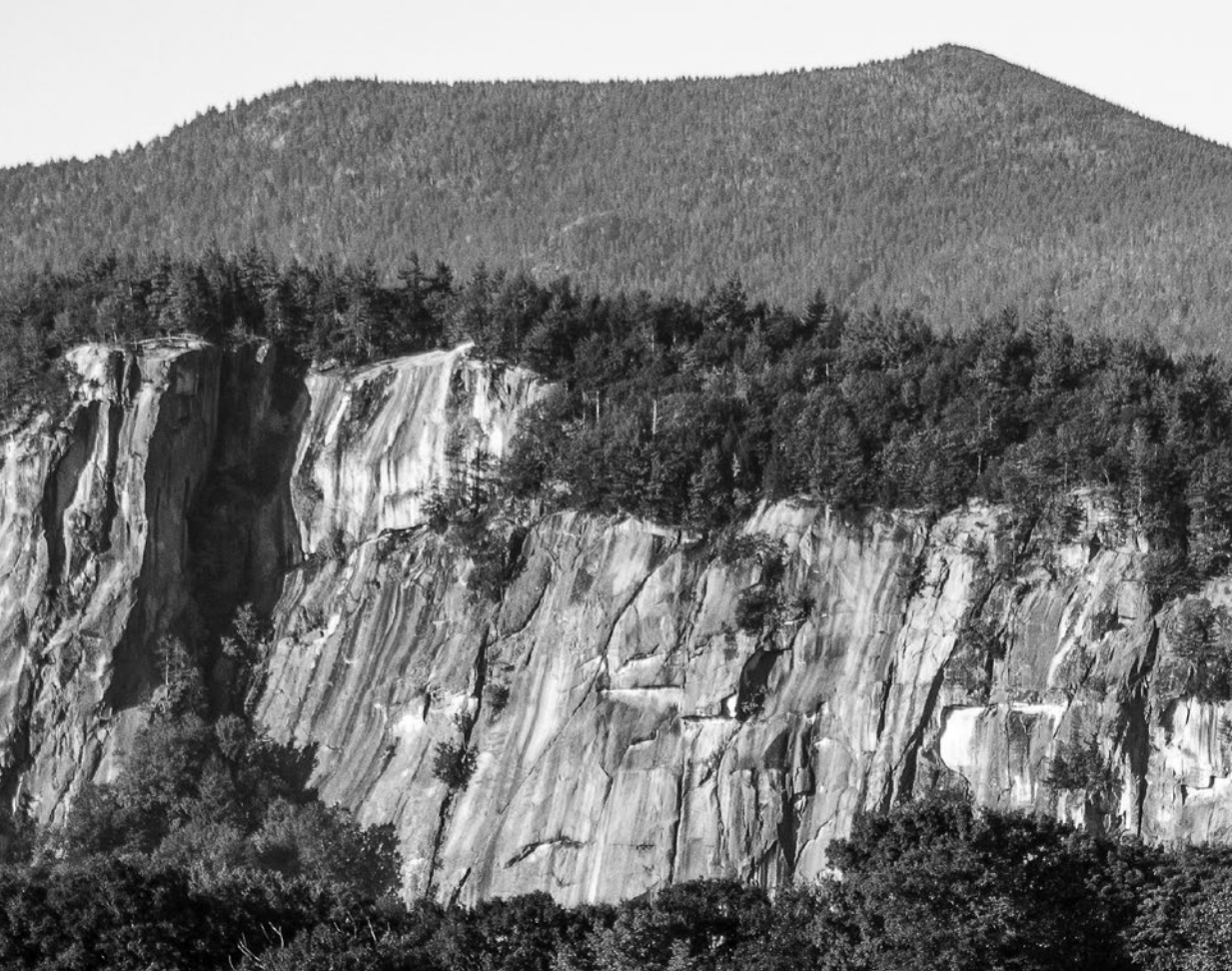
„Jsi v pohodě?" zeptal se jí Alex.

„Jo, to bude jen modřina," zavolala rychle s přerývaným dechem. „A ty?"

„Snad jo, ale kotník je asi v hajzlu.“ Alex se podíval na nohu: pravý kotník mu začínal otékat. Na stěně kolem byly stříkance jasně červené krve. Zamáčkl prsty do kolena. Bylo jako houba a plné tekutiny, jako by v něm něco prasklo.

„Zkusím tu nohu zatížit,“ řekl. Přesunul nohu na malou skalní polici, aby se o ni mohl opřít. Ucítil prudkou bolest. „No, nic moc. Děsně to bolí.“

Alexův první útok na Freerider v téhle sezóně mohl dopadnout podstatně hůř. Kdyby to zkoušel bez jištění, ležela by teď na úpatí stěny jeho mrtvola.



CATHEDRAL LEDGE, NEW HAMPSHIRE

ČÁST PRVNÍ

Mládí

KAPITOLA PRVNÍ

„Hon plánuje free solo na El Cap“

Jimmy Chin se zhluboka nadechl, nafoukl tváře a pomalu vydechl. „Musím ti něco říct,“ řekl šeptem. „Dokážeš udržet tajemství?“ Stáli jsme těsně proti sobě namačkaní v kabinové lanovce v Jackson Hole, zhruba se stovkou dalších lyžařů s červenými tvářemi. Byl únor 2016 a já byl se svými dvěma syny (sedmnáct a čtrnáct let) na zimních prázdninách v Tetonu. Oba stáli kousek ode mě, nevšímali si nás a snažili se skrz zamlžené plexisklo kabiny pozorovat hory. Jimmyho jsme potkali pár minut předtím ve frontě na lanovku. Neviděli jsme se skoro rok.

„Jasná zpráva,“ taky jsem zašeptal. „O co jde?“

Jimmy se naklonil tak, že měl obličej jen pár centimetrů od toho mého, a rozrušeně mi sdělil: „Hon na podzim plánuje free solo na El Cap“.

„Nekecej, to je nějaká fáma, ne?“

„Přísahám, že je to pravda.“

Rozhlédl jsem se kolem, jestli nás někdo neposlouchá, ale všichni si pobrukovali písničku Back in Black od AC/DC, která se linula z reproduktoru v kabině. Jimmy na mě zíral s pokleslou čelistí.

„To ti řekl on sám?“ zeptal jsem se ho.

„Jo. Já a Chai to budeme natáčet. Lidi, co o tom vědí, podepsali dohodu o mlčenlivosti, takže to prosím tě nikomu neříkej.“ Elizabeth Chai Vasarhelyiová je Jimmyho manželka a stejně jako on zkušená dokumentaristka.

„Chce jít přes Freerider?“

„Jo.“

„A kdy?“

„Asi začátkem listopadu.“

Když mi došlo, co mi právě řekl, rozbušilo se mi srdce. *Na El Capitan bez lana. To je mazec.*

Já sám jsem na tuhle skálu přes Freerider kdysi lezl. Nebo spíš bych měl říct, že jsem se o to pokoušel. Na vrchol jsem se dostal po několika dnech brutálního úsilí, skála mě mnohokrát sundala, ale každý můj pád zastavilo lano a jištění. Na několika nejtěžších úsecích, klíčových místech, jsem se nezvládl zavěsit za konečky prstů a v rozšiřujících se spárách jsem se za žáby neudržel. Prostě jsem musel používat „pomůcky“, takže jsem visel na mechanických zařízeních, která jsem zasouval do spár ve skále. Fixloval jsem. Freerider se jmenuje Freerider právě proto, že se má lézt „volně“, tedy bez technických pomůcek, a lano slouží jen jako pojistka pro případ pádu. Ti nejlepší lezci ho dokážou lézt bez pomůcek, ale nevzpomínám si na jediného člověka, který by cestou nahoru aspoň jednou nespadl.

Co si Alex Honnold myslí? Vylézt na El Capitan znamená zvládnout 900 metrů strmé, lesklé, ledovcem vyleštěné stěny. A on se o její zdolání hodlá pokusit sám. Bez sedáku. Bez jakéhokoli vybavení. Bez pojistky proti smůle. S vírou v přesnost každého svého pohybu, každého kroku. Jediné uklouznutí, o centimetr výš opřený palec, o pár stupňů víc nakloněná bota, špatně sevřený chyt a poletí vzduchem a země mu přitom půjde naproti rychlostí skoro 200 kilometrů za hodinu. Kdyby spadl na Boulder Problemu, což je klíčové místo téhle cesty ve výšce 640 metrů, mohl by letět dolů tak čtrnáct sekund, což je zhruba čas, za který já dokážu přeběhnout fotbalové hřiště na délku.

Věděl jsem sice, že free solo prvovýstup na El Capitan je Alexův sen, ale nikdy by mě nenapadlo, že se o to opravdu pokusí. Když jsem ho v roce 2009 vzal na jeho první zahraniční expedici na Borneo, svěřil se mi, že si s touhle myšlenkou pohrává. V dalších letech jsme spolu byli na lezeckých expedicích v Čadu, Newfoundlandu nebo

Ománu. Na cestách s ním jsem zažil mnoho klasických „alexismů“, jako když mi na úpatí stěny na Borneu vysvětloval, proč neleze s helmou, a to ani na nebezpečně drolivé skále (prý si žádnou nekoupil), nebo když v čadské poušti Ennedi seděl, zíval a prohlížel si kůžičku kolem nehtů, zatímco jsme se já a Jimmy Chin museli bránit čtyřem banditům s noži (prý si myslel, že to jsou nějaké děti). Snad nejklasičtější alexismus se odehrál pod 750 metrů vysokým mořským útesem v Ománu, když si naše lano hodil přes záda a řekl, že až doleze někam, kde podle něho bude „fajn použít lano“, tak zastaví (na takové fajnové místečko prý však nikde nenarazil). S Alexem jsme ale taky strávili nespočet hodin povídáním o filozofii, náboženství, vědě, literatuře, životním prostředí a jeho snu o free solu na jedné skále.

Často jsme na něco měli názory přesně opačné, hlavně když přišla řeč na riziko. Ne že bych byl proti lezení bez jištění nějak zaujatý, protože já sám tímhle stylem taky občas lezu. Chtěl jsem jen, aby se Alex zamyslel i nad tím, jak často jeho život může viset na vlásku. Stejně jako spousta lezců jsem měl nepsaný seznam lidí, kteří podle mě moc tlačili na pilu a balancovali na hraně průšvihu. Alex Honnold v něm zaujímal první příčku. Když jsem ho potkal, většina ostatních lidí z mého seznamu už předčasně odešla na věčnost (a zbytek od toho nebyl daleko). Alexe jsem měl rád a nezdálo se mi, že by existovalo dost lidí, kteří by ho na tohle riziko upozornili. Proto mi dělalo dobře, když jsem si mohl hrát na jeho „tátu“, a jemu to zřejmě nevadilo. Vlastně se zdálo, že diskutovat se mnou o riziku při lezení ho baví a moje argumenty přelézal se stejnou obratností a poctivostí, s jakou překonával spáry a převisy. Při našich debatách mi došlo, že pro Alexe Honnolda představuje život prožitý méně než na plný plyn horší osud než předčasná smrt.

Podíval jsem se na svoje dva syny, kteří ještě pořád koukali z okna lanovky a těšili se na lyžování. Alexovi bylo dvacet devět. Kdyby si dovolil dožít se mého věku, mohl by mít kolem sebe víc věcí, ve kterých by našel smysl. Jeho touha po riziku by pravděpodobně ochabla, podobně jako kdysi u mě.

Ale ze všeho nejvíc mě teď, když se mi s jeho plánem Jimmy svěřil, zajímalo, co mám udělat. Mám se mu to snažit rozmlouvat? Dá se to vůbec? Nebo mám tenhle šílený podnik schvalovat a splnění jeho snu podporovat?

„Pojeď s námi," řekl jsem Jimmymu, když jsme vystupovali z lanovky. „Svištíme do Rock Springs. Je tam spousta super sněhu."

„Rád bych," Jimmy na to, „ale nemůžu. Mám toho teď moc. Přijel jsem si jen vyčistit hlavu. Musím zpátky do práce."

Ťukl si pěstí s Willem a Mattem a pak se otočil ke mně.

Když jsme si v rukavicích dávali pěst, řekl jsem mu: „Asi bych o tom chtěl něco napsat." Bleskově jsem se rozhodl, že mi nepřísluší, abych se pokoušel Alexe od jeho plánu odradit. Kdyby si takový cíl stanovili můj syn nebo dcera, snažil bych se mít k jejich rozhodnutí stejný respekt. Bylo by to těžké, ale zkusil bych to.

„Jo, to mi došlo. Zavolám ti," řekl Jimmy, zabodl hůlky do sněhu a vyrazil. Za pár vteřin ho pohltilo šero.

V následujících měsících jsem s Jimmym mluvil často. Bylo to už víc než rok, co s Chai natočili svůj první film *Meru*, který režírovali společně. *Meru* vypráví příběh posledního velkého problému himálajského lezení zvaného Shark's Fin, který Jimmy, Conrad Anker a Renan Ozturk v roce 2011 konečně vyřešili. Dobře natočené horolezecké filmy se obvykle chvíli těší zájmu lezecké komunity, ale pak upadnou v zapomnění. Jimmy s Chai však z *Meru* udělali velký hit. Jejich film získal Cenu diváků na festivalu Sundance, byl nominován na Oscara a stal se nejvýdělečnějším dokumentárním filmem roku 2015.

Následně Jimmyho a Chai objevil Hollywood. Společnosti jako Sony, Universal a 21st Century Fox se zajímaly o to, co mají v plánu dál. Jimmy se mi svěřil, že mu jednou bez ohlášení zavolal Evan Hayes, prezident produkční společnosti Parkes+MacDonald. Walter Parkes a Laurie MacDonaldová jsou legendární hollywoodští producenti. V roce 1994 se podíleli na založení filmového studia DreamWorks SKG, kde produkovali hned tři oscarové filmy za sebou – *Americkou*

krásu, Gladiátora a *Čistou duši*. Hayes právě dokončil produkci filmu *Everest*, což je drama inspirované tragédií, ke které došlo na Everestu v roce 1996. Jon Krakauer o tom napsal knihu *Peklo blízko nebe*. Hayes si lezecký žánr zamiloval a chtěl natočit další film ve stejném duchu. A byl i v publiku na festivalu Sundance, kde film *Meru* sklidil pětiminutový potlesk vestoje.

Hayes do telefonu nadhodil několik nápadů na film s tematikou horolezectví, ale Jimmyho žádný z nich nezaujal. Už už se chystali hovor ukončit, když se Jimmy rozhodl říct Hayesovi o myšlence, která měl v hlavě několik měsíců.

„No, já bych jeden nápad měl,“ řekl. A pak Hayesovi vyprávěl o Alexi Honnoldovi, nejlepším free solo lezci na světě. O El Capu se nezmínil, protože v tu chvíli o jeho plánu nic netušil. Za celá léta, co ho znal, se ho na to nikdy nezeptal a ani Alex ještě nikomu neřekl, že o tom reálně uvažuje.

„To je ono,“ na to Hayes. „To bude náš film.“

Jimmy zalapal po dechu. „No, já ale ještě nevím jistě, jestli to budu točit. Musím si to rozmyslet.“

Pak to probrali s Chai a dohodli se, že zavolá Alexovi, aby s ním promluvila a posoudila, jestli se s ním a o něm dá natočit dlouhometrážní dokument. Právě během hovoru s Chai se Alex jen tak mimochodem zmínil, že asi poleze na El Capitan bez jištění. Chai sama neleze, proto jí výjimečnost toho, co právě řekl, hned nedošla.

„Když mi Chai řekla o El Capu, hned jsem hodil zpátečku,“ řekl mi Jimmy. „Uvědomil jsem si, že takový film opravdu točit nechci. Když žiješ v tomhle světě a vidíš, jak to dopadá… na umírání prostě není nic ke koukání.“ Další dva měsíce se pak Jimmy Hayesovi vyhýbal a hrozně špatně spal.

Jimmy se potřeboval poradit a nasměrovat, ale nikomu ze svých známých se s tímhle nápadem nesvěřil, protože se bál, že by se jim něco takového určitě nezamlouvalo. Ale pak na Manhattanu potkal svého starého přítele Jona Krakauera. Když se procházeli po Upper East Side, vyprávěl Jimmy Krakauerovi o svém plánu natočit nový dokumentární film. Řekl, že to má být příběh o „plnění svých snů“

a o tom, co si člověk vybere, když stojí před rozhodnutím mezi životem a smrtí. Pak se zmínil o Alexově nápadu, že by v Jimmyho filmu provedl výstup na El Cap bez jištění.

Podle Jimmyho na to Krakauer zareagoval: „Aha, takže o tomhle to doopravdy je."

„Jo, asi jo," na to Jimmy.

„No, on to udělá s tebou i bez tebe, a pokud to chce natočit, měl bys to udělat právě ty."

„Takže co? Mám do toho jít?" zeptal se Jimmy.

„Já se na to podívám," řekl Krakauer.

Muselo se toho stát ještě hodně. A hodně se toho taky stalo už předtím. Tenhle příběh je o tom, co vedlo k jednomu výstupu za hranou možného. Abyste dokázali pochopit, o co se Alex brzy pokusí, musíte vědět pár věcí o jeho dosavadním životě a světě, který z něho udělal toho, kým je. Je to svět lezení. Ne každý v takovém světě žije. Ale s radostí, ba dokonce s hrdostí můžu prohlásit, že moje maličkost dosud ano. Snad můžu říct, že jsem měl štěstí a moje životní cesta se protnula s cestou Alexe Honnolda a Jimmyho China i s cestami mnoha dalších lidí, kteří pomáhali vytvářet podmínky pro to, co mělo přijít.

Protože Alex se chystal překonat sám sebe, nás všechny.

KAPITOLA DRUHÁ

Parta šílenců

„Co se stane, když umřeš?“ zeptal jsem se jednou táty, zrovna když četl *New York Times* v zimní zahradě našeho rodinného domu v koloniálním stylu.

Otec sklonil noviny a podíval se mi do očí. „Sežerou tě červi, Marku.“ Pak noviny znovu zvedl a pokračoval ve čtení, zatímco já zůstal stát jako opařený.

V noci jsem pak ležel v posteli a tenhle krátký rozhovor s tátou jsem si v hlavě přehrával pořád dokola. Tenkrát mi bylo deset. Jestliže po smrti už nic není, uvažoval jsem, pokud jsou nebe a peklo jen výplodem naší kolektivní představivosti, pak musí být smrt absolutní, věčná prázdnota, odkud není návratu. Sežerou mě červi a šmytec.

Od té chvíle jsem se pohroužil do úvah o svém nebytí. Lámal jsem si hlavu, jak se člověk může smířit s tím, že v blíže neurčené a neznámé budoucnosti přestane existovat. Jak mám se svým omezeným časem tady na zeměkouli naložit? Z téhle existenciální hádanky jsem se snažil nějak racionálně vymanit, ale myšlenky se mi v hlavě zacyklily a já jejich kolotoč nedokázal zastavit.

Mým idolem tenkrát byl kaskadér Evel Knievel. Táta mi koupil natahovacího Evela na motorce a já trávil hodiny pouštěním tohohle plastového superhrdiny z důmyslných ramp postavených z krabic od bot. Miloval jsem jeho grandiózní držkopády, když se mu nepodařilo vyhnout angličákům a vojáčkům, které jsem pod něj všelijak

aranžoval. Podobné kousky jsem si pak chtěl vyzkoušet i na vlastní kůži. Na dlouhé a nepoužívané příjezdové cestě za domem jedněch postarších sousedů jsme si s kamarády postavili z trámků a překližky tři metry vysoký přeskok z rampy na rampu. Tyhle rampy byly tak dvakrát vyšší než my, a když jsme to na kole pořádně rozjeli a dopadali na ně, tak se poměrně dost klátily. Mnohokrát jsem přitom spadl a doktoři mi něco šili tak často, že na podnět nemocnice v Newton-Wellesley si úřady předvolaly mého otce kvůli podezření z týrání dětí.

V noci jsem čekal, až rodiče usnou, abych se mohl vyplížit z domu oknem svého pokoje ve druhém patře. Sjel jsem po břidlicových taškách, pověsil se na okap a tiše seskočil na plochou měděnou stříšku nad tátovou pracovnou. Bleskově jsem proběhl dešťovým svodem a byl jsem na svobodě. Občas jsem se svlékl do naha a nechal si jen ponožky a boty. Takhle jsem se pak procházel po okolí, abych potrápil domovní zvonky. Zazvonil jsem u nějakých dveří a schoval se poblíž do křoví. Když rozespalý soused otevřel dveře, aby se podíval, kdo ho to uprostřed noci otravuje, odpaloval jsem na něho minirachejtle. Používal jsem přitom v polovině rozříznutou a do tvaru samopalu Thomson slepenou baseballovou pálku.

Můj objev rizika coby balzámu na sžíravý strach z nebytí mi přinesl dlouholetá přátelství s lidmi s podobnými pocity, jenže moji kamarádi pro tyhle lumpárny často postrádali motivaci. Když jsem jednou prozkoumával tátovu pracovnu, objevil jsem krabičku luxusních dřevěných zápalek se zlatými hlavičkami, které si přivezl z nějaké služební cesty. V lesíčku za domem jsem měl tajné místo, kde jsem zapaloval různé věci, od svíček a březové kůry až po už zmíněné rachejtle a další zábavní pyrotechniku, takže jsem logicky usoudil, že ty sirky by se mi mohly hodit.

Druhý den ráno mi však po cestě na zastávku školního autobusu došlo, že můj objev by byla škoda jenom tak spálit. Když jsem z krabičky vytáhl jednu zlatou sirku, ostatní děcka to úplně ohromilo.

„To je doopravdický zlato?“ zeptal se mě jeden kluk.

„No jasně,“ já na to.

„Dáš mi jednu?“ začal loudit.

Vedle zastávky autobusu byl mělký rybníček plný bahna. Začínala zima a jeho kalnou vodu pokrývala tenká vrstva ledu. Asi padesát metrů od břehu z ledu trčel plastový kelímek od kafe.

„Přines mi ten kelímek," řekl jsem mu, „a máš ji mít!"

Za chvíli už byl v rybníčku, rukama rozbíjel led a napůl plaval a napůl se brodil v ledové bahnité vodě. Ten den do školy už nešel, ale zlatou sirku ode mě dostal a stal se prvním z mých „Zlatých kámošů".

Zápalky se zlatými hlavičkami poutaly zájem mých kamarádů ještě pár dalších týdnů. Snažili se totiž splnit důležitý úkol, který jsem jim pro získání jejich vytoužené sirky stanovil: museli předvést taneček na komíně všech domů v okolí. Když každý z nich, od nejslabšího až po nejsvalnatějšího, lezl na nějakou krásně zasněženou střechu, aby na ní spáchal svoje taneční číslo, smáli jsme se my ostatní jako pominutí. Jakmile takový vzrušením z akce rozpálený borec slezl s širokým úsměvem ze střechy dolů, mohl se těšit na přislíbenou odměnu. Slavnostní předávání zlaté sirky probíhalo uprostřed ledové noci.

Ale když jsem předal úplně poslední sirku se zlatou hlavičkou, tak bylo po legraci, protože ostatní ztratili motivaci a chuť tuhle záležitost dál pokoušet. Protože tu však bylo ještě několik „nepokořených" domů, pokračoval jsem v tom sám. Plížil jsem se po dešťových svodech, lezl po břidlicových střechách a ručkoval po okapech. Jenže tancovat po střechách bez nadšeného publika a jeho hecování už nebylo ono.

Každý pátek odpoledne mě a ségru nacpala máma do našeho citronového kombíku Chrysler a pak v parkovací garáži pod Bank of Boston vyzvedla tátu. Táta převzal volant a jeli jsme celé tři hodiny na naši horskou chatu do White Mountains v New Hampshire. Máma seděla vedle něho a jejím hlavním úkolem bylo podávat mu plechovky s pivem Coors a dělat mu vrbu, protože táta se vždycky rozčiloval nad zkažeností bankovního světa, ve kterém trávil většinu svého života.

Já a ségra jsme se nudili na zadním sedadle. Odepli jsme si pásy a snažili se přijít na nejúčinnější způsob, jak toho druhého co nejvíc otravovat. Když se u mě objevil jev, který táta označoval jako „slovní

průjem“ (mou běžnou taktikou bylo pořád dokola opakovat tehdejší slogan Coca-Coly „Coca-Cola, to je ono!“, ale nahrazovat přitom písmenko „o“ na začátku posledního slova slabikou „hov“), nabízeli mi rodiče úplatek za to, abych už držel klapačku. Bylo to sice jen pětadvacet centů, ale za ty jsem si mohl v hospodě poblíž naší chaty zahrát Pac-Mana nebo si koupit něco v cukrárně. Rodiče tenkrát určitě netušili, jak pozorně jejich rozhovory vnímám a jak hluboce ve mně rezonují. Dodnes jsem nezapomněl jména žádného z lidí, kteří se snažili mého otce, tehdy ve funkci seniorního viceprezidenta, potopit. Moje posedlost černou prázdnotou věčné smrti, která se mohla přihodit zčistajasna, mě nutila uvědomovat si důležitost toho, jak člověk tráví svůj čas, dokud je naživu. A bankovnictví nebo podobné záležitosti mi rozhodně nijak zážívné nepřipadaly. Když se mě táta jednou zeptal, co mám v plánu, až skončím vysokou s titulem z filozofie, s naprostou vážností jsem mu odpověděl: „Rozhodně nebudu dělat žádnou kariéru.“

V New Hampshire jsem po vzoru „Zlatých kámošů“ založil nový klub, který jsem nazval „Parta šílenců“ a který rychle přilákal moje kamarády lyžaře. V tomhle klubu bylo několik pozoruhodných osobností, například Tyler Hamilton. Ten byl skutečně kompaktní koulí energie a vždycky mu v oku hrála nějaká šibalská jiskra. Později se z něho stala pravá ruka Lance Armstronga na Tour de France. Nebo Rob Frost, který byl na svůj věk celkem prcek, ale postřeh měl lepší než kdejaký vořech ze smeťáku a stal se z něho kameraman a režisér. Do bojových akcí našeho klubu se občas zapojil i Chris Davenport, dnes už legendární extrémní lyžař, který díky svým sportovním schopnostem a nespoutanému odvážnému duchu do naší bandy taky skvěle zapadal.

Ze zkušeností s předchozí partou jsem věděl, že odměnou za splnění nějakého nebezpečného výkonu by neměla být věc, která se dá vypotřebovat, a proto jsem pro svůj nový klub vymýšlel hodnosti. Jenže místo kapitána, seržanta, poručíka a tak dále jsem používal různé superhrdiny – Spidermana, Batmana, Robina, Supermana, Aquamana, Wonder Woman. Když superhrdinové došli, přidal jsem

ještě Toma Sawyera a Huckleberryho Finna. Každá hodnost se dál dělila na mladší, střední a starší. Podle nebezpečnosti úkolu jste pak mohli určitou hodnost získat.

Naší specialitou byly přeskoky ledem zablokovaných řek s pomocí lyžařských branek z bambusu, které jsme kradli z chaty našeho lyžařského oddílu na Wildcat Mountain. Několik mých nejlepších poručíků, včetně staršího Aquamana a mladšího Batmana, a já jsme se stali velmi zdatnými skokany a dokázali jsme překonávat místy až pět metrů širokou vodní plochu. Samozřejmě jsme si k tomu vybírali ty nejpevnější branky, co byly ve skladu k mání, a ostatním jsme přenechávali křehké bambusové tyčky, které se v ten nejméně vhodný okamžik s oblibou lámaly.

Každá naše akce probíhala podobně. S jedním z nejlepších kluků z party jsme třeba našli přeskok přes říčku, která protékala kolem chaty našeho oddílu. Sami jsme ho zvládli jen tak tak, ale nabídl jsem několik hodností a spolu s dalšími staršími superhrdiny jsme vyvíjeli značný nátlak na ostatní členy, aby se to nebáli zkusit. „Hele, neboj, to v pohodě zvládneš," volal jsem na mladší Wonder Woman z druhé strany řeky a uvnitř se třásl nedočkavostí, abych ji už viděl ráchat se ve vodě.

Mnoho nováčků v naší partě si užívalo takzvaný „ponor do ledového čaje". To se takový zelenáč obul do přezkáčů (my ostatní jsme měli normální zimní bufy), aby se pokusil o náročný skok o tyči z ledem pokryté skály nad nejbouřlivějším úsekem říčky. Věděli jsme, že je úplná blbost pokoušet se o hodnost Spidermana bez předchozího tréninku, ale proč někomu bránit, když do toho byl tak hr? Tyč mu samozřejmě uklouzla a nad dotyčným nešťastníkem se zavřela voda. Vynořil se pak kousek po proudu a jako správný člen Party šílenců se vyškrábal zpátky na břeh.

Naši trenéři lyžování se tvářili, že o mimoškolních aktivitách svého týmu nevědí, ale ze skladu rychle ubývající lyžařské branky a naše fórky na téma hodností různých členů týmu jejich pozornosti určitě neunikly. Proto mě na rautu v závěru tréninkové sezóny na projev tichého souhlasu nechali rozdávat vlastní ceny Party šílenců. Každý její člen obdržel kartonovou korunu z Burger Kingu, na kterou jsem nalepil naše logo – tužkou

nakreslený obrázek skokana o tyči nad řekou. Nejlépe hodnocení šílenci dostávali parašutisty, které jsme pak házeli z vrcholu Cathedral Ledge, což je sto padesát metrů vysoké skalisko v nedalekém North Conway.

Většina rodičů můj přínos ke kulturnímu vyžití mládeže v New Hampshire ve stylu „žij svobodně, nebo chcípni" sice oceňovala, ale našli se i nevděčníci, který mě považovali za lehkomyslného a můj vliv na ostatní za špatný. Minimálně jednomu členovi party bylo po jednom ponoru do ledového čaje a jeho návratu domů ve skoro podchlazeném stavu zakázáno se aktivit našeho klubu nadále účastnit.

Skrz průsek ve vysokých borovicích, které lemovaly úpatí Cathedral Ledge, měl můj táta od volantu svého kombíku na svislou žulovou stěnu dobrý výhled. V popředí stáli dva patnáctiletí týpci. Jedním z nich byl i jeho hyperaktivní synátor, který si kdysi musel pobýt ve školce o něco déle, protože ostatní kousal a neuměl počítat, abecedu, ani si zavázat tkaničky.

Možná za to mohly moje kotníčkové conversky s pevně utaženými tkaničkami, bílé pracovní lano ze železářství úhledně smotané a přehozené přes rameno, nebo skutečnost, že se mnou byl Jeff Chapman, nejlepší poručík z Party šílenců a můj častý spoluhříšník. Táta, pověstný svým zvláštním talentem si nikdy ničeho nevšimnout, si zřejmě zčistajasna uvědomil, že se něco děje.

„Hele," zavolal na mě a vystrčil ruku z okénka našeho rodinného vozu. „Co přesně tady máte v plánu?"

„No, nic moc," já na to. „Nemusíš se bát. Za pár hodin pro nás zase přijeď."

Táta si důkladně prohlédl okolí a pak dvakrát řádně bouchl dřevem obloženými dveřmi našeho auta. „Dobrá," řekl. „Tak si to užijte, hoši."

Všechno, co jsem už věděl o lezení, jsem načerpal z plakátu, který mi táta přidělal na stěnu v pokojíčku. Byl na něm maník s ostře řezanými rysy, který visel za konečky prstů z okraje převisu, zajištěný jen tenkým lanem ovázaným kolem pasu. Nikdy jsem nepochopil, proč mi táta tenkrát koupil právě tenhle plakát. Byl to nudný bankéř, který se

sice rád věnoval různým outdoorovým aktivitám, například lyžování nebo pěší turistice, ale zásadně se držel v patřičně umírněných mezích. Nikdo mi neřekl, že je to retro fotka ze začátků lezectví, ještě před vynálezem úvazků a moderních lan. A já se na nic neptal.

S tímhle plakátem jako jediným návodem na lezení jsme si s Jeffem stanovili základní pravidlo: prvolezec nesmí spadnout. Dohodli jsme se, že kdokoli půjde po něm, musí mít jistotu, že ho lano nad ním udrží. Tak bude riskovat život jen jeden člověk.

Pro náš první skalní výstup jsme si vybrali mechovitý žleb ve středu stěny. Díky dostatku stromů a vegetace se jevil jako ideální cesta na vrchol. Střídavě jsme se drápali nahoru skrz rozpadavou skálu a vegetaci, a když došlo lano, odvázali jsme se, udělali pár smyček kolem stromu a třením o kůru zajišťovali druholezce. Čím výš jsme stoupali, tím byla stěna strmější, až jsme stanuli u statného jedlovce rostoucího ze směsi tvrdé hlíny, mechu a rezavých plechovek od piva. Nad námi se tyčilo klíčové místo, svislá stěna z nestabilních bloků ve stylu dřevěných kvádrů jenga věže, jenže v nadživotní velikosti.

Jeff byl prvolezec, ale váhal, jestli to zvládne. Já jsem rozhodně nechtěl šplhat na drolivou stěnu visící nad námi jako první, a proto jsem mu nabídl několik hodností Party šílenců. V té době už jsem byl tak trochu mistr v přesvědčování svých kámošů, aby zkoušeli nebezpečné věci, a ani Jeff nebyl vůči mému kouzlu imunní. Kromě toho jsem opravdu jen výjimečně dal někomu příležitost dosáhnout hodnosti mladšího Toma Sawyera. Po několika minutách už byl pár metrů nade mnou a snažil se udržet na mechovém domečku z karet. Když natáhl ruku nad hlavu, aby se zachytil ve vodorovné spáře, pohnul se lokr o velikosti televize a na moji hlavu začaly ze stěny pršet kamínky a hlína. „Asi spadnu," zařval na mě.

„Vydrž chvíli," zavolal jsem na něho, odvázal se od lana a bleskově se jím přivázal k tomu jedlovci jako člověk, kterého mají upálit u kůlu na hranici. Po několika otočkách lana kolem stromu jsem na konci lana uvázal pár obyčejných uzlů, protože nic jiného jsem tenkrát neuměl. Když jsem si ověřil, že mě dolů se řítící Jeff nemůže strhnout s sebou, zavolal jsem na něho něco ve stylu: „Dobrý, teď padej."

Jeff se mezi nohama podíval dolů a uviděl mě přivázaného ke stromu. Dvě věci byly jasné: když spadne, je po něm (nebo se přinejmenším povozí na kriplkáře), zato já budu v pohodě. Tahle situace prostě porušovala jakýsi kodex cti naší party a nespravedlnost toho, že já nevykrvácím a neskončím na padrť při úpatí skály jako on, ho nakopla natolik, že se vzchopil a slezl dolů.

Když jsme se prokousávali zpátky žlebem, pořád ještě odhodlaní náš výstup dokončit, všiml jsem si vodorovného zářezu, který nabízel potenciální traverz na hlavní stěnu. Vydali jsme se do něj, škrábali se po něm bokem a prodírali skrz křoviska, abychom se dostali na malou skalní římsu asi šedesát metrů od nástupu, kterou ze všech stran obklopovaly táhlé stěny hladké čisté žuly. Sedli jsme si vedle sebe na římsu a z ptačí perspektivy si prohlíželi údolí hluboko pod námi, přitom nás oba nadále spojovala šňůra na prádlo a rezervní jsme oba měli ještě smotanou přes rameno. Vrhli jsme na sebe chápavý pohled. Posunuli jsme Partu šílenců na úplně novou úroveň a bylo nám skvěle.

Naše snění přerušilo zařinčení kovu. Po pár vteřinách se na okraji římsy pod našima nohama objevila ruka a za ní maník, který se vytáhl k nám. Následovala chvíle nedůvěry a vzájemného pozorování obou lezeckých part. Tomu klukovi bylo asi tak dvacet, měl vousy, mozolnaté prsty a vyrýsované paže samý sval a šlacha, prostě hrana. Díval jsem se na jeho supermoderní vybavení, které viselo z karabin na sedáku. Jeho lano, na rozdíl od toho našeho, bylo spletené ze tří pramenů a mělo hladký oplet zdobený indiánským potiskem ze žlutých a černých geometrických vzorů.

„Ty máš ale super vercajk," pochválil jsem jeho vybavení.

Překvapený lezec na nás nevěřícně zíral a řekl něco ve stylu: „Jak jste se sem vy dva blbci ksakru dostali?"

Ustoupili jsme mu z cesty a pozorně sledovali, jak se pomocí několika karabin, které si odepnul ze sedáku, připíná k nějakým nýtům ve stěně. „Tohle si příště vezmeme taky," řekl jsem Jeffovi.

Když dorazil jeho parťák a uviděl nás sedět na římse, zíral na nás asi jako ten první. Ale neztráceli s námi čas, protáhli lana skrz kruhy ve stěně, aby se připravili na slanění. Pozorně jsem sledoval každý jejich

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Výstup na El Capitan - za hranou možného.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.